

HEMŞİRELİK BİRİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN HEMŞİRELİK MESLEĞİ İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

INVESTIGATION OF BEGINNING NURSING STUDENTS' OPINIONS ABOUT NURSING PROFESSION

Karahmetoğlu, G.U., Softa, H.K.***

ÖZET

Amaç: Araştırma, hemşirelik birinci sınıf öğrencilerinin hemşirelik mesleği ile ilgili görüşlerinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Çalışma, Kastamonu'da bir Sağlık Yüksekokulu'nun Hemşirelik Bölümü'nde 2013-2014 eğitim-öğretim yılı güz döneminde öğrenim görmekte olan ve araştırmaya katılmayı kabul eden 95 birinci sınıf öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Verilerin toplanmasında, literatür bilgileri doğrultusunda oluşturulan anket formu kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde sayı, yüzde ve ki- kare testi kullanılmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin %58.9'u 18 yaşında, %75.8'si kız, %12.6'sı sağlık meslek lisesi mezunu olup %37.9'u iş bulma imkanı fazla olduğu için mesleği seçtiklerini, %69.5'i hemşireliğin zor ve yorucu, çalışma saatlerinin düzensiz olduğunu, %80.0'i hemşirelik eğitiminin lisans düzeyinde olmasını ve %94.7'si hemşireliğe erkeklerin alınması gerektiğini belirtmişlerdir. Öğrencilerin, hemşireliğe ilişkin ifadelerle katılım durumları incelendiğinde; %88.4'ü "hemşirelik, toplumun sağlık ihtiyaçlarını karşılamada vazgeçilmez bir meslektir", %83.2'si "hemşireler, kendi aralarında her türlü bilimsel araştırmalar yapabilir"; ifadelerine katıldıklarını; %85.3'ü "hemşirelerin eğitiminden doktorlar sorumludur", %89.5'i "hemşirelik sadece kadınların yapabileceği bir kadın mesleğidir" ifadelerine katılmadıklarını belirtmişlerdir.

Sonuç: Bu araştırmada öğrencilerin hemşirelik mesleği ile ilgili olumlu görüşlere sahip oldukları görülmüştür. Hemşirelik mesleğinin öğrenciler tarafından benimsenmesi ve en iyi şekilde uygulanabilmesi için üniversite ve hastane çalışanlarının işbirliği içinde olmaları önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik öğrencileri, hemşirelik mesleği, görüşler

ABSTRACT

Aim: This study was carried out to analyse the views of first grade nursing students about nursing profession.

Material and Method: This study was put into practice among 95 first- grade nursing student who accepted to participate in the study and studied at a school of health in Kastamonu during 2013-2014 fall term. The questionnaire prepared in accordance with literature was used to collect data number, percentage and chi-square test were used for data evaluation.

Results: 58.9% of the students were at the age of 18, 75.8% of them were female, 12.6% of the students graduated from vocational school of health and 37.9% of them chose the profession because of the high possibility of finding a job. 69.5% of the students stated the profession was hard, tiring and also the working hours were irregular. 80.0% of them stated that nursing education should be in bachelor degree and 94.7% of them also stated that males should be in nursing profession. When the expressions about nursing of those who took part in the survey are analysed; 88.45% of students agreed "nursing is an indispensable profession to provide the health requirements of the society." 83.2% of students agree "Nurses can do researches of all kinds about their profession." On the otherhand, 85.3% of students didn't agree "Doctors are responsible for their education.", 89.5% of them didn't agree "Nursing is a women profession which can be held by just females."

Conclusion: In this study, it was revealed that students had positive views about nursing profession. Cooperation among employees of hospital and university was proposed in order to adopt and implement nursing profession ideally by students.

Key Words: Nursing students, nursing profession, views

*Yrd.Doç.Dr., Kastamonu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi /KASTAMONU

**Yrd.Doç.Dr., Kastamonu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi /KASTAMONU

Sorumlu Yazar: Yrd.Doç.Dr.Gülşen ULAŞ KARAAHMETOĞLU
Kastamonu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi/KASTAMONU
Tel: 0505 7136015
e-mail: gulsen@kastamonu.edu.tr

GİRİŞ

Hemşirelik, geçmişten günümüze, bilimsel, teknolojik, sosyokültürel değişimlerle kendini yenileyen, kuramsal bilgi ve beceriyi içeren uygulamalı bir sağlık disiplini olup bireyin, ailenin ve toplumun mevcut ve olası fiziksel, psikolojik ve sosyolojik gereksinimlerinin holistik ve hümanistik bir yaklaşımla tanımlanması ve giderilmesi ile ilgilenen bir sağlık bilim ve sanatıdır (1-3).

Geleneksel bakış açısı ile hemşirelik, hekimin planladığı tedaviyi uygulayan, hekime yardım eden bir meslek olarak algılanırken, bugün hemşirelik geçmişten günümüze, bilimsel, teknolojik, sosyo-kültürel değişimlerle kendini yenileyen ve geliştiren birey aile ve toplumun sağlığı ile ilgilenen uygulamalı bir sağlık disiplin ve profesyonel bir meslek olarak tanımlanmaktadır (1,4).

Günümüzün değişen yaşam koşulları ve yükselen yaşam standartları, bireylerin mesleklere yönelik beklentilerini artırmış ve bu sonuç hemşirelik mesleğine de yansımıştır(2). Uzun yıllar boyunca hemşirelik sınırlı mesleki işlevler içinde değerlendirilmiş, bu durum ise hemşirelik mesleğinin önemini gölgede bırakmıştır (4,5).

Hemşireliği profesyonel statüye taşımada önemli ölçütlerden biri de mesleğin uygulayıcılarının hizmet sunmaya istekli olmaları ve işlerini yaşamlarının önemli bir parçası olarak görmeleridir (6). Bu nedenle, hemşirelik mesleğini seçen üniversite öğrencilerinin hemşireliği istememeleri, sevmemeleri, kabullenmemeleri ve sadece iş bulma imkanının kolay olmasını düşünerek öğrenimlerine devam etmeleri mesleğin gelişimini olumsuz yönde etkileyecek ve çalışma alanı insan olan bir meslek için birçok olumsuzluklara neden olacaktır. Yapılan bir çalışmada, hemşirelik öğrencilerinin hemşire olmayı

istemedikleri halde hemşirelik yükseköğretilerine Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tercih sıralamasında yer verdikleri, istemedikleri halde okula başladıkları ve devam ettikleri belirlenmiştir (7).

Ülkemizde hemşirelik mesleğinin ilerlemesi, statüsünün yükseltilmesi için mesleğin profesyonelce uygulanıp yerine getirilmesi önemlidir. Bu nedenle mesleği seçen kişilerin bilinçli olarak seçmeleri, iyi tanımları, kabullenmeleri ve sevmeleri gerekmektedir. Aynı zamanda hemşirelik mesleği, hizmet verdiği toplumdan önemli ölçüde etkilenmekte ve toplumun hemşireliğe karşı düşünceleri hemşireliği meslek olarak seçenleri de etkilemektedir. Hemşirelik öğrencileri hemşirenin medyada yansıtılış biçiminden ve ilişkide bulundukları hemşirelerden önemli ölçüde etkilenebildikleri düşünülmektedir. Bu nedenle, hemşirelik eğitime yeni başlayan öğrenciler, bu bağlamda toplumun hemşireliğe bakış açısını okula yansıtabilirler (8).

Hemşirelik mesleğinin gelişmesinde, toplumun mesleği tanınması ve hemşirelerin mesleklerini başarılı bir şekilde yerine getirmesi etkili olmaktadır. Hemşirelik mesleğini tercih eden öğrencilerin sosyo-ekonomik olanakları, bireysel özellikleri gibi birçok faktörün olumlu ya da olumsuz olarak öğrencinin öğrenim ve mesleki yaşamını etkilediği düşünülmektedir. Bu araştırma hemşirelik birinci sınıf öğrencilerinin sosyo-demografik özelliklerinin, hemşirelik mesleğini algılayış biçimlerinin, aralarındaki ilişkinin belirlenmesi ve benzer çalışmalara veri tabanı oluşturulması amacıyla yapılmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın Tipi

Bu çalışma; hemşirelik birinci sınıf öğrencilerinin hemşirelik mesleği ile ilgili görüşlerinin incelenmesi amacıyla tanımlayıcı olarak gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini, bir sağlık yüksekokulu hemşirelik bölümünde 2013-2014 eğitim-öğretim yılı güz döneminde öğrenim görmekte olan ve henüz hemşirelik mesleğine özgü herhangi bir ders almamış 95 birinci sınıf öğrencisi oluşturmuştur. Çalışmamızda örneklem seçimine gidilmemiş evrenin tamamına ulaşılması hedeflenmiş ve araştırma 95 öğrenci ile tamamlanmıştır. Çalışmaya katılmayı reddeden öğrenci olmamıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verilerini toplamak amacı ile öğrencilere, araştırmacılar tarafından literatür bilgisi doğrultusunda oluşturulan sosyo-demografik özellikler anket formu ve Eskimez (9) tarafından geliştirilen 25 sorudan oluşan, öğrencilerin hemşirelik mesleğine ilişkin görüşlerini değerlendirmeye yönelik form uygulanmıştır.

Araştırmanın Uygulanması

Araştırmada anketler öğrencilerle yüz yüze görüşme yöntemi kullanılarak araştırmacılar tarafından uygulanmıştır. Uygulamadan önce öğrencilere bireysel olarak, çalışmanın amacı, anketi doldurma süresi, çalışmaya katılmanın gönüllük esasına dayandığı, katılımlarını herhangi bir noktada sonlandırabilecekleri, verdikleri bilgilerin araştırma dışında kullanılmayacağı, anketlere isim yazmanın gerekli olmadığı gibi açıklamalar yapıp, varsa soruları yanıtladıktan sonra çalışmaya katılımları konusunda sözel onamları alınmıştır. Gönüllülük ilkesine dayanılarak yapılan bu çalışmaya toplam 95 öğrenci katılmıştır.

Verilerin Analizi ve Değerlendirilmesi

Tanımlayıcı verilerin değerlendirilmesinde sayı ve yüzde, öğrencilerin hemşirelik mesleği ile ilgili ifadelerle katılım durumlarına göre sosyo-

demografik özelliklerin karşılaştırılmasında ise ki kare testi kullanılmıştır.

Araştırmanın Etik Yönü

Hemşirelik mesleğine ilişkin görüşleri değerlendirmeye yönelik anket formunun kullanılabilmesi için yazardan ve araştırmanın yürütüldüğü kurumdan yazılı izin alınmıştır. Çalışmaya katılan öğrencilere, çalışmanın amacı, yöntemi ve yararları açıklanarak, araştırmaya katılımları konusunda sözel onamları alınmıştır.

BULGULAR

Tablo 1’de öğrencilere ilişkin tanıtıcı bilgiler verilmiştir. Tablo incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin, %58.9’u 18 yaşında; %75.8’i kız; %12.6’sı sağlık lisesi mezunu; %71.6’sı çekirdek aile yapısında; %42.1’inin babası ve %60.0’ının annesi ilkökul mezunu; %91.6’sının annesi ev hanımıdır.

Tablo 1. Öğrencilerin Tanıtıcı Özelliklerinin Dağılımı (n=95)

Tanımlayıcı Bilgiler	n	%
Yaş		
18	56	58.9
19	26	27.4
20 ve üzeri	13	13.7
Cinsiyet		
Kız	72	75.8
Erkek	23	24.2
Mezun Olduğu Lise		
Sağlık Lisesi	12	12.6
Anadolu Lisesi	35	36.8
Meslek Lisesi	12	12.6
Düz Lise	36	38.0
Aile Yapısı		
Çekirdek	68	71.6
Geniş	25	26.3
Parçalanmış	2	2.1
Babanın Eğitim Durumu		
Okuryazar	5	5.3
İlkokul	40	42.1
Ortaokul	20	21.1
Lise	18	18.8
Üniversite ve üzeri	12	12.5
Babanın Mesleği		
Çalışmıyor	9	9.5
Memur	18	18.9
İşçi	16	16.8
Emekli	30	31.6
Serbest meslek	22	23.2
Annenin Eğitim Durumu		
Okuryazar	19	20.0
İlkokul	57	60.0
Ortaokul ve üzeri*	19	20.0
Annenin Mesleği		
Ev hanımı	87	91.6
Diğer(işçi, memur)	8	8.4
Aylık Gelir		
750 TL den az	17	17.9
751-1000 TL	39	41.1
1001-2000 TL	24	25.3
2001TL ve daha fazla	15	15.7

* İstatistiksel değerlendirme açısından lise ve üniversite mezunlarının sayısının az olması nedeniyle böyle bir birleştirme yapılmıştır.

Tablo 2’de öğrencilerin hemşirelik mesleği ile ilgili görüşleri verilmiştir.

Tablo incelendiğinde öğrencilerin %62.1’i hemşire bir yakınının olduğunu; %62.1’i

hastane deneyiminin olmadığını; %37.9'u hemşireliği tercih nedenini "iş bulma imkanı fazla" olarak; %69.5'i hemşireliğin zor, yorucu ve çalışma saatleri düzensiz bir

meslek olduğunu; %80.0'i hemşireliğin lisans aşamasında verilmesini; %94.7'si hemşireliğe erkek öğrenci alınması gerektiğini belirtmişlerdir.

Tablo 2. Öğrencilerin Hemşirelik Mesleği ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı (n=95)

Tanımlayıcı Bilgiler	n	%
Hemşire olarak çalışan yakınınız var mı?		
Evet	59	62.1
Hayır	36	37.9
Hastanede kalma deneyiminiz var mı?		
Evet	36	37.9
Hayır	59	62.1
Hemşireliği tercih etme nedeniniz		
İnsanlara yardım etmeyi sevdiğim için	24	25.3
İş bulma imkanı fazla olduğu için	36	37.9
Sağlık alanına ilgi duyduğum için	22	23.2
Diğer (ailem istediği için, puanım az olduğu için)	13	13.6
Hemşirelik mesleğinin olumsuz yönleri		
Zor, yorucu ve çalışma saatleri düzensiz	66	69.5
Toplumun hemşireliğe bakış açısı	16	16.8
Diğer*	13	13.7
Hemşirelik eğitimi hangi aşamada verilmeli		
Lise	14	14.7
Ön lisans	5	5.3
Lisans	76	80.0
Hemşireliğe erkek öğrenci alınması sizce uygun mu?		
Evet	90	94.7
Hayır	5	5.3
Hemşireliğe neden erkek öğrenci alınmalı?		
Güç gerektiren işleri yapmak için	25	27.8
Erkek hastalara bakmak için	20	22.2
Cinsiyet ayrımı yapmak uygun olmadığı için	28	31.1
Mesleğe olumlu bakış açısı kazandıracağı için	17	18.9

*Diğer seçeneğini işaretleyenler açıklama yapmamıştır.

Tablo 3. Öğrencilerin Hemşirelik Mesleğine İlişkin Doğru İfadelere Katılım Durumlarının Dağılımı (N=95)

İfadeler	Katılmıyorum		Katılıyorum		Fikrim yok		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Hemşireler, halkı bağışıklama hizmetlerinde görev alır	3	3.2	77	81.0	15	15.8	95	100.0
Hemşireler, halkın gereksinimlerine yönelik sağlık eğitimi verir	8	8.4	80	84.2	7	7.4	95	100.0
Hemşireler, çevremizde sağlığı olumsuz etkileyen etmenleri yok etmede görev alır	13	13.7	57	60.0	25	26.3	95	100.0
Hemşireler, okullarda da sağlıkla ilgili öncelikleri belirler, planlamalar yapar, uygular ve değerlendirir	13	13.7	58	61.0	24	25.3	95	100.0
Hemşireler, iş yerlerinde işçilerin sağlığının korunması ve geliştirilmesinde de görev alır	13	13.7	49	51.6	33	34.7	95	100.0
Hemşirelik, toplumun sağlık ihtiyaçlarını karşılamada vazgeçilmez bir meslektir	6	6.3	84	88.4	5	5.3	95	100.0
Hemşireler, üniversite eğitimi sonrası akademisyen olarak çalışıp kariyer yapabilir	4	4.2	83	87.4	8	8.4	95	100.0
Hemşireler, kendi aralarında her türlü bilimsel araştırmalar yapabilir	4	4.2	79	83.2	12	12.6	95	100.0
Hemşireler, sağlık kuruluşlarında yönetici veya idareci olarak çalışabilir	8	8.4	61	64.2	26	27.4	95	100.0
Hemşireler, mesleklerini severek yapar	11	11.6	58	61.0	26	27.4	95	100.0
Hemşireler, mesleki saygınlıklarını her zaman korur	10	10.5	65	68.4	20	21.1	95	100.0
Hemşireler, sağlık kabini açabilir	8	8.4	29	30.5	58	61.1	95	100.0
Hemşireler, hastalarına ırk, dil, din ve cinsiyet ayrımı yapmaksızın hizmet verir	3	3.2	92	96.8	0	0.0	95	100.0
Hemşireler, sağlık kuruluşlarında hastanın fiziksel, psikolojik ve sosyal gereksinimlerini karşılamakla görevlidir	10	10.5	73	76.9	12	12.6	95	100.0
Hemşireler, hastanın bağımsızlığını kısa sürede kazandırmaya yönelik bakım verir	6	6.3	69	72.6	20	21.1	95	100.0
Hemşireler, hastalarına zarar verecek işlemleri asla yapmaz	7	7.3	83	87.4	5	5.3	95	100.0
Hemşireler, hastanın hastalığına yönelik bakım vermede görev alır	4	4.2	83	87.4	8	8.4	95	100.0

Tablo 3'te öğrencilerin hemşirelik mesleğine ilişkin doğru olan ifadeler katılımları verilmiştir. Öğrencilerin

%96.8'i "Hemşireler, hastalarına ırk, dil, din ve cinsiyet ayrımı yapmaksızın hizmet verir"; %88.4'ü "Hemşirelik, toplumun

sağlık ihtiyaçlarını karşılamada vazgeçilmez bir meslektir”; %87.4’ü “Hemşireler, üniversite eğitimi sonrası akademisyen olarak çalışıp kariyer yapabilir” , “Hemşireler, hastalarına zarar verecek işlemleri asla yapmaz” ve “Hemşireler, hastanın hastalığına yönelik bakım vermede görev alır”; %84.2’si

“Hemşireler, halkın gereksinimlerine yönelik sağlık eğitimi verir”; %83.2’si “Hemşireler, kendi aralarında her türlü bilimsel araştırmalar yapabilir”; %81.0’i “Hemşireler, halkı bağışıklama hizmetlerinde görev alır” ifadelerine katıldıklarını belirtmişlerdir.

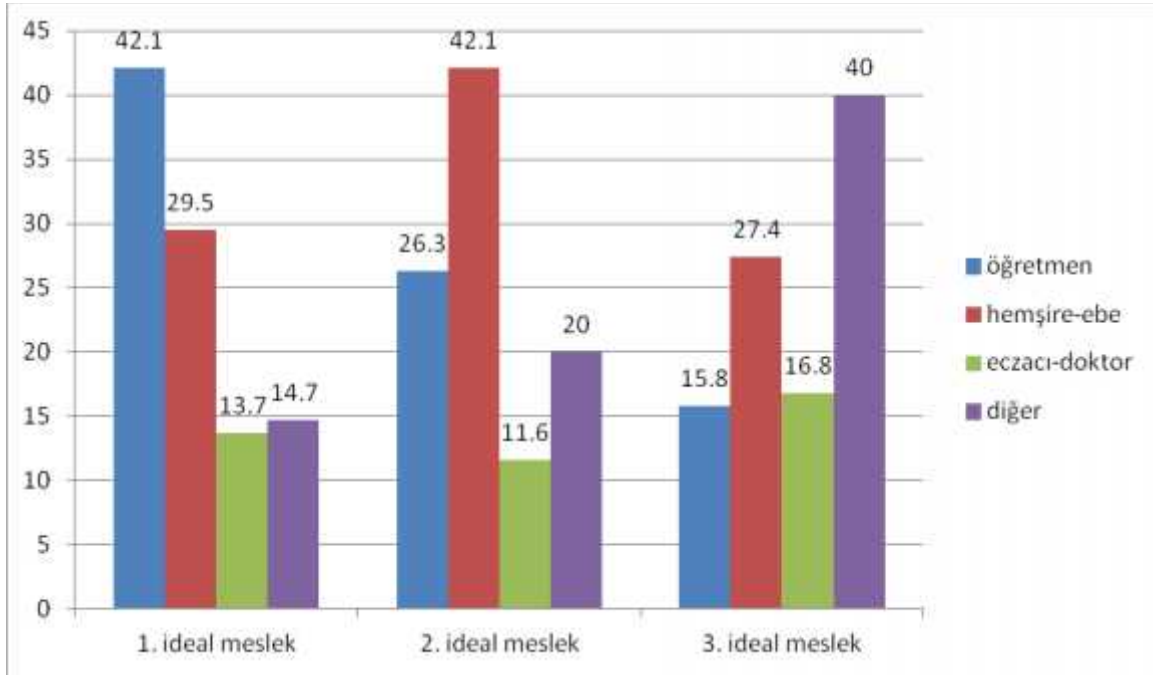
Tablo 4. Öğrencilerin Hemşirelik Mesleğine İlişkin Yanlış İfadelere Katılım Durumlarının Dağılımı (n=95)

İfadeler	Katılmıyorum		Katılıyorum		Fikrim yok		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Hemşireler, doktorun sağ kolu olan kişilerdir	39	41.1	51	53.7	5	5.2	95	100.0
Hemşirelerin görevleri doktor tarafından tayin edilir	45	47.4	29	30.5	21	22.1	95	100.0
Hemşirelerin eğitiminden doktorlar sorumludur	81	85.3	5	5.3	9	9.4	95	100.0
Hemşire olabilmek için üniversite eğitimi gerekmez	80	84.2	8	8.4	7	7.4	95	100.0
Hemşirelik sadece kadınların yapabileceği bir kadın mesleği olmalıdır	85	89.5	7	7.3	3	3.2	95	100.0
Hemşireler, hastanın ilaç tedavisini doktordan bağımsız olarak yapabilir	61	64.2	14	14.7	20	21.1	95	100.0
Hemşireler, mesai saatlerinde genellikle kendi özel işleri ile ilgilenir	71	74.7	10	10.6	14	14.7	95	100.0
Hemşireler, duygusal yönden katı ve otoriter kişilerdir	58	61.1	21	22.1	16	16.8	95	100.0

Tablo 4’te öğrencilerin hemşirelik mesleğine ilişkin yanlış olan ifadeler katılımları verilmiştir. Öğrencilerin %89.5’i “Hemşirelik sadece kadınların yapabileceği bir kadın mesleğidir”; %85.3’ü “Hemşirelerin eğitiminden doktorlar sorumludur”; %84.2’si “Hemşire olabilmek için üniversite eğitimi gerekmez”; %74.7’si “Hemşireler, mesai saatlerinde genellikle kendi özel işleri ile ilgilenir”; %61.1’i “Hemşireler, duygusal

yönden katı ve otoriter kişilerdir” ifadelerine katılmadıklarını, %53.7’si “Hemşireler, doktorun sağ kolu olan kişilerdir” ifadesine katıldıklarını belirtmişlerdir.

Grafik 1. Öğrencilerin Bir Kadın İçin İdeal Gördükleri Mesleklerin Dağılımı

Grafik 1’de öğrencilerin bir kadın için ideal gördükleri mesleklerin dağılımı verilmiştir. Öğrenciler ideal gördükleri birinci sıradaki mesleği (%42.1) öğretmenlik; ikinci sıradaki mesleği (%42.1) hemşirelik ve ebelik; üçüncü sıradaki mesleği (%40.0) diğer (avukat, mimar, mühendis, ev hanımı) olarak belirtmişlerdir.

Öğrencilerin sorulardaki ifadelerle katılım durumları ile sosyo-demografik özelliklerin istatistiksel olarak karşılaştırılması sonucu;

“Hemşireler, halkı bağışıklama hizmetlerinde görev alır” ifadesine katılım durumu ile aylık gelir düzeyi arasında anlamlı bir fark olup, aylık geliri 750-1000 arasında olanlar diğerlerinden daha fazla bu ifadeye *katılıyorum* cevabı vermiştir. “Hemşireler, halkın gereksinimlerine yönelik sağlık eğitimi verir” ifadesine katılım durumu ile cinsiyet ve baba mesleği arasında anlamlı bir fark olup, kız öğrenciler ve babası emekli olanlar diğerlerinden daha fazla bu ifadeye *katılıyorum* cevabı vermiştir.

“Hemşireler, çevremizde sağlığı olumsuz etkileyen etmenleri yok etmede görev alır” ifadesine katılım durumu ile cinsiyet arasında anlamlı bir fark olup, kız öğrenciler erkek öğrencilerden daha fazla bu ifadeye *katılıyorum* cevabı vermiştir. “Hemşirelik, toplumun sağlık ihtiyaçlarını karşılamada vazgeçilmez bir meslektir” ifadesine katılım durumu ile baba eğitimi arasında anlamlı bir fark olup, babası ilköğretim mezunu olanlar diğerlerinden daha fazla bu ifadeye *katılıyorum* cevabı vermiştir. “Hemşireler, doktorun sağ kolu olan kişilerdir” ifadesine katılım durumu ile aile yapısı arasında anlamlı bir fark olup çekirdek aile tipine sahip öğrenciler diğerlerinden daha fazla bu ifadeye *katılıyorum* cevabı vermiştir.

“Hemşirelerin eğitiminden doktorlar sorumludur” ifadesine katılım durumu ile anne mesleği ve hemşirelik eğitim düzeyi arasında anlamlı olup annesi ev hanımı olanlar ve hemşirelik eğitiminin lisans düzeyinde olması gerektiğini belirten öğrenciler diğerlerinden daha fazla bu ifadeye *katılmıyorum* cevabı vermiştir. “Hemşire olabilmek için üniversite eğitimi gerekmez” ifadesine katılım durumu ile

hemşirelik eğitim düzeyi arasında anlamlı bir fark olup hemşirelik eğitiminin lisans düzeyinde olması gerektiğini belirten öğrenciler diğerlerinden daha fazla bu ifadeye *katılmıyorum* cevabı vermiştir. “Hemşireler, üniversite eğitimi sonrası akademisyen olarak çalışıp kariyer yapabilir” ifadesine katılım durumu ile hemşirelik eğitim düzeyi arasında anlamlı bir fark olup hemşirelik eğitiminin lisans düzeyinde olması gerektiğini belirten öğrenciler diğerlerinden daha fazla bu ifadeye *katılıyorum* cevabı vermiştir.

“Hemşireler, kendi aralarında her türlü bilimsel araştırmalar yapabilir” ifadesine katılım durumu ile hemşirelik eğitim düzeyi arasında anlamlı bir fark olup hemşirelik eğitiminin lisans düzeyinde olması gerektiğini belirten öğrenciler diğerlerinden daha fazla bu ifadeye *katılıyorum* cevabı vermiştir. “Hemşireler, mesleki saygınlıklarını her zaman korur” ifadesine katılım durumu ile anne eğitimi arasında anlamlı bir fark olup annesi ilkökul mezunu olanlar diğerlerinden daha fazla bu ifadeye *katılıyorum* cevabı vermiştir. “Hemşireler, sağlık kabini açabilir” ifadesine katılım durumu ile anne eğitimi arasında anlamlı bir fark olup annesi ilkökul mezunu olanlar diğerlerinden daha fazla *fikrim yok* cevabı vermiştir.

“Hemşireler, sağlık kuruluşlarında hastanın fiziksel, psikolojik ve sosyal gereksinimlerini karşılamakla görevlidir” ifadesine katılım durumu ile hastanede kalma deneyimi arasında anlamlı bir fark olup hayır cevabı veren öğrenciler evet cevabı verenlerden daha fazla bu ifadeye *katılıyorum* cevabı vermiştir. “Hemşireler, hastanın hastalığına yönelik bakım vermede görev alır” ifadesine katılım durumu ile cinsiyet arasında anlamlı bir fark olup kız öğrenciler erkek öğrencilerden daha fazla bu ifadeye *katılıyorum* cevabı vermiştir. “Hemşireler, mesai saatlerinde genellikle kendi özel işleri ile ilgilenir” ifadesine katılım durumu

ile cinsiyet ($p<0.05$) ve aylık gelir düzeyi arasında anlamlı bir fark olup kız öğrenciler erkek öğrencilerden ve aylık geliri 750-1000 arasında olanlar diğerlerinden daha fazla bu ifadeye *katılmıyorum* cevabı vermiştir.

TARTIŞMA

Araştırmamızda öğrencilerin çoğu hemşireliği, iş bulma imkanı fazla olduğu için tercih ettiklerini; yarısından fazlası hemşireliği zor, yorucu ve çalışma saatleri düzensiz bir meslek olarak gördüklerini; çoğunluğu hemşireliğin lisans aşamasında verilmesi gerektiğini; büyük çoğunluğu hemşirelikte erkek öğrencilerin olması gerektiğini belirtmişlerdir. Kızgüt ve Ergöl’ün çalışmasında (6), birinci sınıf öğrencilerinin %67.8’inin, dördüncü sınıf öğrencilerinin %58.1’inin hemşireliği seçme nedeni olarak “iş bulma kolaylığı” ifadesini kullandığını; Andsoy ve ark.’nın araştırmasında (8), öğrencilerin %78.0’i iş bulma konusunda kaygı duymadığını; Koç ve ark.’nın araştırmasında (10), öğrencilerin %80.0’i hemşireliğin her iki cinse özgü bir meslek olduğunu; Şirin ve ark.’nın çalışmasında (11), öğrencilerin %21.0’i çok yorucu bir meslek olduğu için mesleği kendilerine uygun bulmadıklarını; Kaya ve ark.’nın araştırmasında (12), bireylerin %62.6’sının hemşireliğin hem kadınların hem de erkeklerin yapabileceği bir meslek olduğunu belirtmişlerdir. Çalışma sonuçlarında öğrencilerin çoğunluğunun, hemşirelik mesleğini erkeklerin de yapması gerektiği konusunda hem fikir oldukları belirlenmiştir (Tablo 2).

Çalışmamızda öğrencilerin büyük çoğunluğunun hemşirelik mesleğinin rol ve işlevleri ile ilgili ifadeleri doğru bildikleri görülmüştür. Özpancar ve ark.’nın araştırmasında (7), öğrencilerin %59.2’si “hemşirelik toplumda değer verilen bir meslektir”, %51.0’i “hemşireler kibar ve sabırlı insanlardır”, %88.8’i “hemşireler hastanın tedavi ve bakım sürecinde”

önemli rol oynarlar”, %72.4’ü “hemşirelik mesleği toplumda yeterince tanınan bir meslektir”, %58.2’si “hemşirelik mesleği toplumda önemli bir statüye sahiptir” ifadelerine katıldıklarını belirtmişlerdir. Göz ve Erkal’ın çalışmasında (13) öğrencilerin %57.4’ü hemşireliğin insanlara yararlı bir meslek olduğu ve manevi doyum sağladığını ifade etmişlerdir. Çelik ve ark.’nın (14) toplumdaki bireylerle yaptıkları çalışmada bireylerin %40.9’unun “hemşireler sağlıklı bireyin sorularına çözüm önerisi getirir” ve %47.5’inin “hemşireler neşeli ve güler yüzlü kişilerdir” ifadesine kısmen katıldıkları, %63.2’sinin “hemşireler bakımlı ve temiz kişilerdir” ve %48.1’inin “hemşireler kibar ve saygılı kişilerdir” ifadesine katıldıklarını, %58.2’sinin ise “hemşirelik mesleği toplumda önemli bir statüye sahiptir” ifadelerine katıldıklarını belirtmişlerdir. Araştırmalarda halen hemşirelik mesleğinin profesyonel rollerinin ve işlevlerinin yeterince bilinmediği ve uygulama alanlarına yansıtılamadığı belirlenmiştir (Tablo 3).

Araştırmamızda öğrencilerin yarısından çoğunun “Hemşireler, doktorun sağ kolu olan kişilerdir” ifadesine katıldıkları belirlenmiştir. Özpancar ve ark.’nın (7) çalışmasında, öğrencilerin %66.3’ü “hemşireler doktorların yardımcısıdır”, ifadesine katılırken, %69.4’ü “hemşirelik kadın mesleğidir” ifadesine katılmadıklarını; Karadakovan’ın araştırmasında (15) tıp fakültesi öğrencilerinin %35.4’ü “hemşire bir hastanın tüm sorunlarıyla ilgilenen kişidir”, %23.4’ü ise “hemşire hekimin yardımcısıdır” tanımını yapmışlardır. Karaöz (16), öğrencilerin hemşirelik tanımlarında “hemşirenin doktorun yardımcısı” ifadesinin sıkça yer alması ve kendisine özel bilgidan ve araştırmadan söz edilmemesi, bir anlamda toplumun hemşireyi algılayışını yansıtmaktadır. Araştırma sonuçlarında, tıp fakültesi

öğrencilerinin büyük çoğunluğunun, hemşireliği hekimin yardımcısı olarak görmemelerine karşın, hemşirelik öğrencilerinin mesleklerini doktorun yardımcısı olarak görmeleri oldukça üzücü bir durum olup meslek bilincinin yeterince gelişmediği görülmektedir (Tablo 4).

Çalışmamızda öğrencilerin bir kadın için ideal gördükleri meslekler incelendiğinde; öğretmenlik birinci sırada, hemşirelik ve ebelik ikinci sırada yer almıştır. Sarıkaya ve Khorshid’in araştırmasında (17), eczacılık ve hemşireliği seçen öğrencilerin, bu meslekleri avantajlarının ön planda olması nedeniyle seçtiklerini, Bölükbaş’ın çalışmasında (18), öğrencilerin %46.8’inin hemşirelik mesleğini uzun süre yapmak istediklerini; Andsoy ve ark.’nın araştırmasında (8), öğrencilerin %64.0’ü hemşireliği ideal meslek olarak gördüklerini, Ulusoy ve ark.’nın çalışmasında (19), öğrencilerin yarısının mesleği istemeden seçtiği, ancak araştırmanın verilerinin toplandığı sırada öğrencilerin dörtte üçünün mesleği sevdiği, mesleği sevmeye durumlarının sınıf yükseldikçe arttığı; Yiğit’in araştırmasında (20), öğrencilerin yaklaşık üçte birinin hayal ettiği üniversitede ve dörtte birinin de hayal ettiği bölümde okuduğu, hemşirelik yerine öğretmenliği tercih ettikleri halde, yarıdan fazlasının ilk altı tercih arasında hemşireliği seçtiği ve önemli bir kısmının hemşirelik bölümünü seçtiği için mutlu olduğu belirtilmiştir. Araştırma sonuçlarımız yapılan çalışmalarla paralellik göstermektedir. Son yıllarda hemşirelik mesleğini seçmede, öğrencilerin daha istekli oldukları ve meslekle ilgili görüşlerinin olumlu olmaya başladığı ve hemşireliğin giderek istenen bir meslek olduğu görülebilmektedir (Grafik1).

Çalışmamızda ayrıca öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri ile hemşirelik mesleği ile ilgili ifadeler katılımlarının istatistiksel değerlendirmeleri

sonucunda; mezun oldukları okulların, anne-babalarının eğitim düzeyinin, ailenin gelir düzeyinin, hemşireliği tercih nedenlerinin, cinsiyetlerinin, hastanede kalma deneyimlerinin, hemşireliğe bakış açılarını büyük ölçüde etkilediği belirlenmiştir. Bireyler çevreleri ile bir bütün olarak ele alındığında, öğrencilerin hemşirelik mesleğine bakış açılarının çevresel etmenlere bağlı olarak değişmesi beklenen bir sonuçtur.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Hemşirelik birinci sınıf öğrencilerinin hemşirelik mesleği ile ilgili görüşlerinin incelenmesi amacıyla tanımlayıcı olarak gerçekleştirilen çalışma sonucunda, mesleği seçmede iş bulma kolaylığının etkili olduğu, ailenin sosyo-ekonomik düzeyinin öğrencilerin meslekle ilgili düşüncelerini etkilediği, öğrencilerin hemşirelik mesleği ile ilgili konularda kısmen yeterli bilgiye sahip oldukları, hemşirelik mesleğinde erkek hemşirelerin olması konusunda olumlu düşündükleri saptanmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda; lise öğrencilerinin meslek seçimine yönelik düzenlenen meslek tanıtım programlarında hemşirelik mesleğinin tanıtımının profesyonel hemşireler tarafından yapılması, hemşirelik mesleğinin öğrenciler tarafından benimsenmesi ve en iyi şekilde öğrenilebilmesi için üniversite ve hastane çalışanlarının işbirliği içinde olmaları, üniversitede aldıkları eğitimin profesyonel bir meslek için gerekli tüm bilgileri içermesi, öğretim elemanlarının rol modeli olmaları ve toplumun meslek ile ilgili bilinçlendirilmesi önerilmektedir.

KAYNAKLAR

1. Ay FA. Sağlık Uygulamalarında Temel Kavram ve Beceriler. 4.Baskı. ISBN: 978-975-420-858-0. Nobel Tıp Kitabevleri. İstanbul 2012. ss:18-20.
2. Özata M, Aslan Ş. Hastanede çalışan hemşirelerin mesleki imaj algılamalarının araştırılması. Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi 2010;13(19):251-268.
3. Pektekin Ç. Hemşirelik Felsefesi/ Kuramlar-Bakım Modelleri ve Politik Yaklaşımlar. 1.Baskı. ISBN: 978-605-4499-69-4 İstanbul Tıp Kitabevi. İstanbul 2013.ss: önsöz
4. Şentürk SE. Meslek Olarak Hemşirelik ve Hemşirelikte Etik İlkeler. ISBN:978-975-420-939-6 Nobel Tıp Kitabevleri Ltd. Şti. İstanbul 2013. ss: 1-9.
5. Ekinci M, Dikici İC, Derya M, Andsoy I.I, Dinç S, Şahin AO. Mühendislik bölümünde öğrenim gören erkek öğrencilerin erkek hemşirelere karşı bakış açıları. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi 2014;3(1):632-645.
6. Kızgüt S, Ergöl Ş. Sağlık yüksekokulu öğrencilerinin hemşireliği algılayışı hemşirelik rollerine ve hemşireliğin geleceğine bakışı. Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi 2011;14(2):10-15.
7. Özpancar N, Aydın N, Akansel N. Hemşirelik 1. sınıf öğrencilerinin hemşirelik mesleği ile ilgili görüşlerinin belirlenmesi. Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 2008 12(3):9-17.
8. Andsoy II, Güngör T, Bayburtluoğlu T. Karabük Üniversitesi sağlık yüksekokulu öğrencilerinin hemşireliği tercih etme nedenleri ve mesleğin geleceği ile ilgili görüşleri. Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi 2012;1(3):124-130.
9. Eskimez Z, Öztunç G, Alparslan N. Lise son sınıfta okuyan kız öğrencilerin hemşirelik mesleğine ilişkin görüşleri. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi 2008:58-67.
10. Koç Z, Bal C, Sağlam Z. Erkek öğrenci hemşirelerin hemşirelik mesleğini algılama durumlarının

- belirlenmesi. Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi. Sempozyum Özel Sayısı 2010:318-323.
- 11.** Şirin A, Öztürk R, Bezci G, Çakar G, Çoban A. Hemşirelik öğrencilerinin meslek seçimi ve mesleği uygulamaya yönelik görüşleri. Dirim Tıp Gazetesi. 2008;83:69-75.
- 12.** Kaya N, Turan N, Öztürk A. Türkiye’de erkek hemşire imgesi. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi 2011;8(1):16-30.
- 13.** Göz F, Erkan M. Sağlık memurluğu öğrencilerinin mesleki düşünce görüş ve sorunları. Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi 2006;1(2): 37-50.
- 14.** Çelik AS, Pasinlioğlu T, Kocabeyoğlu T ve Çetin S. Hemşirelik mesleğinin toplumdaki imajının belirlenmesi. Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi 2013;21(3):147-153.
- 15.** Karadakovan A. Tıp fakültesi öğrencilerinin hemşirelik ve sağlık ekibine ilişkin düşüncelerinin incelenmesi. IV. Ulusal Hemşirelik Eğitimi Sempozyumu. Çevik Matbaacılık. Kıbrıs 1997.ss: 82-86.
- 16.** Karaöz S. Hemşirelik öğrencilerinin eğitimleri sırasında mesleğe ilişkin algılarındaki değişimin incelenmesi: Hemşireliğe giriş dersinin bu değişimdeki rolü. Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi 2002;6(2):10-20.
- 17.** Sarıkaya T, Khorshid L. Üniversite öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen etmenlerin incelenmesi: üniversite öğrencilerinin meslek seçimi. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi 2009;7(2):393-423.
- 18.** Bölükbaş N. Ordu sağlık yüksekokulu öğrencilerinin sosyo-demografik özellikleri ve eğitimleri ile ilgili görüşleri. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 2006;9(1):49-57.
- 19.** Ulusoy H, Arslan Ç, Öztürk N. ve Bekar M. Hemşirelik öğrencilerinin eğitimleriyle ilgili memnuniyet düzeylerinin saptanması. Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi 2010;3(2):15-24
- 20.** Yiğit R, Esenay FI, Derebent E. Türkiye’de hemşirelik son sınıf öğrencilerinin profili. Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 2007;11(3):1-12.